

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

LYSÁ nad LABEM

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_CJL_42

Anton Pavlovič Čechov – Višňový sad

Mgr. Veronika Brynychová

Období vytvoření: listopad 2012

Ročník: 2., příp. 4. (opakování)

Tematická oblast: Čtenářská gramotnost absolventa OA

Předmět: český jazyk a literatura

Výstižný popis způsobu použití výukového materiálu ve výuce:

Vzhledem k podobě ústní části státní maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury klademe velký důraz na dovednost rozboru uměleckého textu. V první řadě vedeme žáka k pochopení uměleckého textu a jeho zařazení do historického kontextu tak, aby vyvodil záměr autora. Následně žák provede rozbor lexikální, syntaktický, kompoziční a stylistický.

Višňový sad

PIŠČIK: Tak co dražba? No povídej, člověče!

RANĚVSKÁ: Prodal se višňový sad?

LOPACHIN: Prodal.

RANĚVSKÁ: Kdo ho koupil?

LOPACHIN: Já ho koupil.

(Pauza)

(Raněvská je zdrcena, kdyby se nedržela křesla a stolu, tak by upadla. Varja odepne od pasu klíče, hodí je na podlahu uprostřed salónu a odejde)

Já ho koupil! Počkejte, panstvo, moment, prosím vás, mám hlavu jako škopek, nemůžu mluvit... *(Směje se)* Přijedeme na dražbu, Děřiganov už tam byl. Gajev měl všeho všudy sto padesát tisíc a Děřiganov – kromě dluhu – vynes rovnou tři sta tisíc. No vidím, vo co de, tak jsem se do něho zakous, nabíd jsem čtyři sta tisíc. Von čtyři sta padesát. Já pět set padesát. Von teda přihazuje po padesáti a já furt po stovce...

Až do kladívka. Celej dluh a devět set tisíc k tomu, než mi ho přiklepli. Višňový sad je teď můj! Můj! *(Řehtá se)* Panebože spravedlivej, višňovej sad je můj! Řekněte mi, že jsem vopilej nebo mi přeskočilo, že je to všecko jen mámení...

(Dupe nohama) Nesmějte se mi! Kdyby tak otec a dědek vstali z hrobu a všecko to viděli, jak jejich Jermolaj, kterýho votloukali, kterej neuměl pořádně číst a psát, kterej v zimě běhal bos, jak tenhle Jermolaj koupil panství, kterému se nic na světě krásou nevyrovná. Já koupil panství, kde dědek a táta dřeli jako votroci, kde je nepouštěli ani do kuchyně. Já snad spím, to všechno vidina, to se mi jenom zdá ... To je plod vaší fantazie, ukrytý v temnotách neznáma... *(Zvedne klíče s něžným úsměvem)* Zahodila klíče, chce dát najevo, že už není paní... *(Zvoní klíči)* Ále, vždyť je to fuk.

(Je slyšet ladění orchestru)

Hej, muzikanti, hrajte, na moje přání! Všichni se přijďte podívat, jak Jermolaj Lopachin zatne sekeru do višňového sadu, jak ty stromy budou padat! Postavíme tady chaty a naši vnuci a pravnuci tady uviděj nový život... Hudbo, hraj!

ČECHOV, Anton Pavlovič a NOVOTNÝ, Vladimír, ed. *Dramata*. 1. vyd. v tomto uspoř. Praha: Odeon, 1988. S. 467- 468

1. Jaké plány má Lopachin s višňovým sadem?
2. Popište náladu Jermolaje Lopachina.
3. Komu jsou určeny tzv. scénické poznámky, tj. text v závorkách psaný kurzivou?
4. Charakterizujte mluvu Jermolaje Lopachina.

5. Vyhledejte a určete druhy vět podle postoje mluvčího.

6. Proveďte slovnědruhový rozbor věty *Všichni se přijdte podívat, jak Jermolaj Lopachin zatne sekeru do višňového sadu, jak ty stromy budou padat!* U slov *zatne* a *sadu* určete všechny mluvnické kategorie.

Řešení:

1. Chce višňový sad zničit – stromy vykácet a pozemky rozprodat na stavební parcely.
2. Je nadšený, že koupil sad, o který velmi stál. Pocit zadostiučinění.
3. Hercům, případně režisérům.
4. *Spisovné výrazy* – neutrální – např. koupil. hovorová čeština – fuk, *nepisovná slova* – obecná čeština – např. votloukali, celej, zhrubělé slovo – dědek; přirovnání - hlavu jako škopek, obrazná pojmenování – temnoty neznáma ...
5. *oznamovací* – Prodal.
rozkazovací – Hudbo, hraj!
tázací – Kdo ho koupil?
6. všichni – zájmeno
se – zájmeno
přijďte – sloveso
podívat – sloveso
jak – spojka
Jermolaj – podstatné jméno
Lopachin – podstatné jméno
zatne – sloveso
sekeru – podstatné jméno
do – předložka
višňového – přídavné jméno
sadu – podstatné jméno
jak – spojka
ty – zájmeno
stromy – podstatné jméno
budou – sloveso
padat – sloveso

sadu – 2. p., č.j., rod mužský neživ.

zatne – 3. osoba, č. j., čas budoucí, způsob oznamovací, rod činný, vid dokonavý

Zdroje:

ČECHOV, Anton Pavlovič a NOVOTNÝ, Vladimír, ed. *Dramata*. 1. vyd. v tomto uspoř. Praha: Odeon, 1988. s. 467- 468

Pokud není uvedeno jinak, jedná se o autorskou práci.